

ฉบับที่ ๑

เพลินเพลิน

โดย พัทธ์ธีรานี, ประดิษฐ์ประดอย

เพ็ลนเพ็ลน

เล่ม ๑

โดย พัทธ์ธานี
ประดิดประดอย

คำนำ

หนังสือ “เพลินเพลิน” เล่ม ๑ นี้ ได้รวบรวมเรื่องสาระหรรรยา ที่ได้เคยลงพิมพ์ในนิตยสารบางฉบับ รวมทั้งเรื่องใหม่ที่เขียนใหม่ยังไม่เคยจัดพิมพ์มาก่อนมาไว้ในเล่ม นอกจากนี้ยังได้นำบทกวีที่ทุกบทได้รับการจัดพิมพ์ในนิตยสารบางฉบับแล้วมาลงไว้ด้วย

หวังว่าท่านผู้อ่านคงจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในการอ่าน “เพลินเพลิน” ได้เป็นอย่างดี

สำนักพิมพ์คุณอักษร

สารบัญ

- เรียงเบอร์ครึ่ง เรียงเบอร์
- พาลูกเสือ ไปอยู่ค่ายพักแรม
- ลูกเสือ....ลูกเสือชาวบ้าน “เข้าค่าย”
- ลูกเสือ.....ลูกเสือชาวบ้าน “ฝึกอบรม”
- เสี่ยงสวรรคต
- ขนมนในฝัน
- เทียวทะเล

เรียงเบอร์ครับ เรียงเบอร์

*

แต่ก่อนนี้ซื้อลอตเตอรี่มาแล้ว เมื่อเวลาลอตเตอรี่ออกหากเป็นในตัวเมือง ตัวจังหวัดหรือกรุงเทพฯ คนซื้อก็มักจะตรวจลอตเตอรี่ที่ซื้อมากับเรียงเบอร์ หากเป็นชนบทก็ต้องตรวจกับหนังสือพิมพ์นั่นละ แต่ก่อนจะตรวจกับหนังสือพิมพ์ที่ต้องรอไปอีกวันหนึ่ง ก้อดที่จะเปิดวิทยุฟังเสียก่อนไม่ได้ ไม่เหมือนสมัยนี้ที่สามารถตรวจทางออนไลน์จากมือถือหรือคอมพิวเตอร์ได้ง่ายๆวันนั้นเลย หากฟังวิทยุรางวัลที่หนึ่ง เลขท้ายสามตัว เลขท้ายสองตัวยังฟังได้ทันพอได้ลุ้นเอาไปคุยกับเพื่อนฝูงได้เป็นอย่างดี บางครั้งก็ไม่ได้คิดจะตรวจลอตเตอรี่รัฐบาลอย่างเดียว แต่อาจจะตรวจลอตเตอรี่ราษฎรที่ตัวเองแอบซื้อไว้เสียด้วย ฮ่า

คนในเมืองที่ใจร้อนสมัยก่อนอยากจะรู้ว่าออกเลขท้ายอะไร หากไม่ได้ฟังวิทยุมักจะซื้อเรียงเบอร์ที่เด็กๆวิ่งขายใบละ ๕๐ สตางค์ (สมัยสี่สิบกว่าปีมาแล้ว) ทำให้กิจการพิมพ์เรียงเบอร์ขายมีความก้าวหน้าและมั่นคงอย่างดี

“เรียงเบอร์ครับ เรียงเบอร์” จะได้ยินเสียงเด็กๆวิ่งและร้องเสมอวันลอตเตอรี่ออก

โรงพิมพ์ในกรุงเทพฯที่ผมช่วยงาน ตอนที่เรียนหนังสือจบแล้วยังว่างงานอยู่นั้น ก็มีการออกเรียงเบอร์ให้เด็กเอาไปขายทุกงวด เรียกว่าเป็นรายได้ประจำอย่างดี เพราะบางระยะก็ไม่ค่อยมีงานนัก ทั้งการพิมพ์หนังสือ ฎีกากฎิน ผ้าป่า ใบโฆษณา ฯลฯ การพิมพ์เรียงเบอร์จะพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์สมัยเก่าที่เรียกกันว่าแท่นพิมพ์จับกระดาษตามเสียงของเครื่องพิมพ์ ไม่ใช่ระบบออฟเซตหรือดิจิทัลที่ทันสมัยสะดวกและจับไวเหมือนเดี๋ยวนี้หรอก

ก่อนวันลอตเตอรี่ออกหัวหน้าเด็กๆก็เด็กๆด้วยกันนั้นแหละ จะรวบรวมรายชื่อและจำนวนเรียงเบอร์ที่ต้องการของพรรคพวกตัวเอง ที่จะมารับเรียงเบอร์ของโรงพิมพ์เรา นำมายื่นกับป่าหรือผมเมื่อป่าไม่อยู่ เราก็จะจกรายชื่อของหัวหน้าเด็กคนนั้นไว้ มีกฎกติกาการขายว่าอนุญาตให้รับเรียงเบอร์ไปก่อนได้ แต่ต้องนำเงินมาให้เมื่อขายเสร็จแล้ว คือรวบรวมจากพรรคพวกที่เอาไปขายได้เงินมาแล้วจะต้องรีบเอาเงินมาให้โดยเร็ว นอกจากบางคนที่อยู่ไกลอาจเอามาให้ในวันรุ่งขึ้น เพราะโรงพิมพ์ก็ลงทุนไปหลายอย่าง ทั้งค่าช่างเรียง ช่างพิมพ์ ค่ากระดาษ ค่าหมึก คนจกรางวัลและอื่นๆ หากเอาเงินมาจ่ายช้าหรือตัวเองไม่มาให้เห็นหน้า งวดต่อไปไม่มีทางมารับเรียงเบอร์ได้อีก มีกฎกติกาอีกอย่างว่าทางโรงพิมพ์จะจ่ายให้คนที่จองไว้ก่อนแล้วจึงจ่ายลำดับต่อไป ไม่มีเส้นไม่มีสายรับรองโปร่งใสตรวจสอบได้ ไม่ต้องมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจหน้าโรงพิมพ์แน่ ฮ่า

เรื่องที่น่าปวดหัวน้อยก็เสียงเด็กๆที่มารับเรียงเบอร์นั้นแหละ เพราะพอมาถึงโรงพิมพ์ก็ทักทายพูดคุยปราศรัยกันเสียงเจี๊ยวจ๊าวทีเดียว เวลาลอตเตอรี่ออกบางคนก็ไม่ยอมหยุด ต้องว่ากล่าวตักเตือนกันบ่อยๆ เพราะเกรงเสียงจะไปกลบเสียงวิทยุที่กำลังออกสลากอยู่ คนเรียงตัวเลขและคนจดตัวเลขจะได้ยินไม่ชัด แต่เมื่อผมเป็นครูแล้วยังมาช่วยในการออกสลากในตอนเย็น เด็กเรียงเบอร์บางคนก็เรียนอยู่ที่โรงเรียนที่ผมสอนอยู่ มักจะเกรงๆไม่ค่อยส่งเสียงดังมากนัก แลผมยังบอกเพื่อนๆที่อยู่เรียนโรงเรียนอื่นอีกว่า

“เฮียครู เวียครู” ทำให้เด็กพวกนั้นเพลาลังลงไปได้บ้าง แม้กระนั้นทางโรงพิมพ์ยังต้องตั้งแผนเหล็กกันระหว่างหน้าโรงพิมพ์กับในโรงพิมพ์ เพื่อกันเด็กเข้ามาวุ่นวายระหว่างการออกสลากร

ในวันลอดเตอรืออก ตอนบ่ายช่างเรียงช่างแท่นก็จะหยุดงานพิมพ์ประจำเร็วหน่อย เพื่อเตรียมการออกเรียงเบอร์นั้นละ ช่างเรียงก็ต้องตรวจสอบช่องเคลที่มีตัวเลขต่างๆให้ถูกต้องตรงช่อง เพราะหากตัวเลขผิดช่องปนกัน เรียงออกมาแล้วจะไม่ตรงกับเลขสลากรที่ออกวางวัดได้ ยังต้องเตรียมหารางไม้ไว้ใส่ตัวพิมพ์ที่เรียงเลขที่ออกไว้ใกล้ๆ รวมทั้งเชือกที่จะมัดตัวพิมพ์ที่เข้าหน้าแล้วด้วย

ช่างแท่นก็จะดูแท่นพิมพ์ว่ามีปัญหาอะไรหรือไม่ หยอดน้ำมันปรับบางจุดเพื่อให้เครื่องพิมพ์เดินได้สะดวกไม่มีอะไรติดขัด เพราะทุกคนต้องทำงานแข่งกับเวลา ไม่มีการต้องมาแก้ไขแท่นพิมพ์ระหว่างการพิมพ์ เพราะเราจะต้องออกให้เร็วแข่งกับโรงพิมพ์อื่น หากเรียงเบอร์จากโรงพิมพ์เราออกก่อน จะมีโอกาสขายได้มากและขายได้เร็ว บางครั้งเด็กเรียงเบอร์อาจมาซื้อเองรอบที่สองไม่ต้องผ่านหัวหน้าที่เคยซื้อผ่านก็ได้ โรงพิมพ์ก็จะขายเรียงเบอร์ได้มากขึ้น

เรื่องที่ช่างแท่นกลัวนักคือเมื่อเครื่องพิมพ์ต้องหยุด อาจเป็นเพราะกระดาษติดในเครื่องต้องเอาออกเสียก่อนจึงพิมพ์ต่อไปได้ จะได้ยินเสียงโห่ของเด็กๆที่มารอรับเรียงเบอร์อึ้งมี ช่างแท่นทุกคนไม่อยากจะเจอเหตุการณ์แบบนี้ จึงพยายามพิคเครื่องของตนให้คล่องอยู่เสมอ

ยังมีคนที่สำคัญในการทำเรียงเบอร์ก็คือ คนจดเลขวางวัดจากวิทยุ จะต้องจดเลขที่ออกโดยเฉพาะวางวัดที่หนึ่ง เลขท้ายสองตัว เลขท้ายสามตัว วางวัดที่สองและที่สามนั้นแหละ เพื่อปฐพีเอามาตรวจทานก่อนจะพิมพ์ แต่ไม่ใช่เท่านั้นต้องจดทุกวางวัดเลข เพราะบางครั้งขณะลอดเตอรืออกช่างเรียงพิมพ์ไม่ชัดเจนมาจะได้บอกเขาได้ บางวางวัดช่างเรียงเรียงไม่ทันเว้นไว้ก่อนพิมพ์จะได้มาเติมได้ตามที่จดไว้ ช่างเรียง ช่างแท่น คนจดวางวัดต้องมีคนสำรองไว้ด้วย เพราะเกิดเหตุการณ์ปัจจุบันทันด่วนเช่นจะต้องเข้าห้องน้ำ ต้องมีคนจดแทนทันที แม้เหตุการณ์อย่างนี้จะไม่ค่อยเกิดก็เถอะ

ตามปกติผมจะเป็นคนจดวางวัดเสมอ ตอนหลังจึงมีคนมาช่วยจดบ้าง แต่การเรียงพิมพ์นั้นแม้ผมจะเคยลองเรียงพิมพ์หนังสือเวลาว่างบ้าง แต่จะเป็นตัวจริงในการเรียงตัวเลขตอนออกวางวัดจริงๆไม่ได้ มีบางครั้งก็แอบขอช่างเรียงลองเรียงพิมพ์บ้างเหมือนกัน แต่ช่างเรียงต้องยืนอยู่ใกล้ๆ เพราะหากเรียงไม่ทันหรือสับสนเขาได้ช่วยเรียงได้ทันที ลองดูหลายครั้งเหมือนกันก็สนุกดี

เรื่องการจดวางวัดและการเรียงพิมพ์สลากรนี้ คนที่ซื้อไปเพราะต้องการจะตรวจวางวัดสามตัวและสองตัวรวมทั้งวางวัดที่หนึ่งตอนนั้นมากกว่า ส่วนวางวัดอื่นเขาก็รู้ว่าต้องไปตรวจกับหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ผลการออกสลากรในวันต่อไป แต่เราก็ต้องพยายามเรียงให้ถูกต้องที่สุด เพื่อจะได้รับความเชื่อถือ แต่เวลานมีน้อยทางเราจะตรวจเฉพาะวางวัดที่หนึ่ง เลขท้ายสามตัว เลขท้ายสองตัว รวมทั้งวางวัดที่สองและที่สามเท่านั้น บางครั้งมีการเรียงวางวัดที่ไม่สำคัญไม่ทันไปบางสองสามวางวัดก็ต้องปล่อยๆไป แต่ก็ไม่ค่อยมีหรอก

มีอีกสองสามอย่างที่จะต้องเตรียมไว้เหมือนกัน คือ เทียนกับไม้ขีดหรือไฟแช็ค เพราะวันดี คืนดีเกิดไฟฟ้าดับหรือกระพริบโดยเฉพาะหน้าฝน มีไฟไปทั่วจะได้จุดเทียนปักให้คนจดหรือช่างเรียงเรียงพิมพ์ได้